

Yksityisraiteiden hallinta

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräys annetaan raideliikennelain (1302/2018) nojalla ja siinä huomioidaan raideliikennelakiin hallituksen esityksessä 113/2020 esitetyt muutokset, joiden tarkoituksena on keventää sääntelyä myös niiden yksityisraiteilla toimivien toimijoiden, jotka eivät ole rataverkon haltijoita tai rautatieliikenteen harjoittajia, osalta. Määräystä muutettaisiin lakimuutoksesta johtuen siten, että turvallisuuden hallintajärjestelmää koskevasta kohdasta poistettaisiin siirtotyötä koskeva vaatimus ja siihen lisättäisiin velvoite kuvata kalustoyksikön liikuttamista koskevat menettelyt. Myös määräyksen kohtaa 2, jossa on määräyksiä lakimuutoksessa luovuttavasta yksityisraiteen haltijoita koskevasta luettelosta, tulee päivittää.

Uudella määräyksellä kumotaan toistaiseksi voimassa oleva Liikenne- ja viestintäviraston määräys yksityisraiteiden hallinnasta (TRAFI/261884/03.04.02.00/2018).

Raideliikennelain 5 luvun mukaisen yksityisraidetoiminnan katsotaan kuuluvan kansallisen sääntelyn piiriin eikä määräystä näin ollen tarvitse notifioida EU:lle.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä. Hankkeesta on julkaistu 16.11.2020 määräyshankepääätös, joka on toimitettu sidosryhmille.

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen 113/2020 7.12.2020 ja muutos raideliikennelakiin on tulossa voimaan 1.2.2021. Jota määräys saataisiin voimaan yhtä aikaa raideliikennelain muutoksen kanssa, määräyksen lausuntoaika on normaalia lyhyempi eli 10.12.2020-10.1.2021.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että vuonna 2019 voimaan tullutta yksityisraidesääntelyn keventämistä jatkettaisiin siten, että sääntelyssä huomioitaisiin kattavammin myös ne yksityisraiteilla kalustoa liikuttavat toimijat, jotka eivät ole yksityisraiteen haltijoita eikä rautatieliikenteen harjoittajia. Muutos kohdistuu muutamaan kymmeneen toimijaan, joiden osalta sääntelyssä jatkossa tuodaan selvästi ilmi se, ettei niiden tarvitse hallituksen esityksen 18 (2) §:n edellytysten täytyessä hakea turvallisuustodistusta toimintaansa varten. Muutoksella on sekä kustannuksia että hallinnollista taakkaa vähentävä vaikutus kyseisille toimijoille. Muutoksella on merkitystä myös yksityisraiteen haltijoille, joiden tulee päivittää turvallisuuden hallintajärjestelmäänsä sääntelymuutoksen mukaisesti. Käytännössä muutos edellyttää, että myös yksityisraiteen haltijat kehittävät rataverkon tai sen osan sulkemista ja avaamista koskevia menettelyitään sekä kalustoyksikön liikuttamista koskevia menettelyitään.

Kaikki määräykseen esitettävät muutokset määräyksen kohdan 3 e muutosehdotusta lukuunottamatta perustuvat hallituksen esityksessä raideliikennelakiin esitettyihin muu-

toksiin ja edistävät hallituksen esityksen tavoitteita yksityisraidesääntelyn keventämisessä. Kohdan 3 e muutostarve perustuu Traficomin valvontahavaintoihin ja tarpeeseen varmistaa turvallisuus myös rataverkolla tehtävän työn yhteydessä.

Yksityiskohtaiset perustelut

Voimassa olevan määräyksen 2 kohtaa yksityisraiteen hallinnasta ilmoittamisesta päivitetään raideliikennelakiin esitetty muutos huomioiden. Koska raideliikennelakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä Liikenne- ja turvallisuusviraston rekisterinpitotehtävästä rataverkon haltijoiden osalta, hallituksen esityksessä ehdotetaan kumottavaksi raideliikennelain 34 § yksityisraiteen haltijoiden ilmoitusten luetteloinnista. Jatkossa on tarkoitus, että virasto voi ylläpitää tietoja yksityisraiteen haltijoista rataverkon haltijoiden rekisteröintiä koskevan pykälän perusteella.

Voimassa olevan määräyksen kohtaan 3 e lisättäisiin vaatimus siitä, että turvallisuuden hallintajärjestelmässä olisi esitettävä myös menettelyt rataverkolla tehtävän työn turvaamiseksi. Vaatimuksen taustalla on huomioida, että rataverkolla tehtävän työn turvaamista ei aina ohjeisteta tai siitä annetut menettelyt eivät ole välttämättä selkeitä tai turvallisuutta varmistavia.

Lisäksi voimassa olevan määräyksen kohtaa 3 d päivitetäisiin siten, että siinä huomioitaisiin raideliikennelain 18 §:n esitetyt muutokset ja niiden vaikutus mm. siirtotyötä koskeviin määräyksiin. Näin ollen määräyksessä jatkossa vaadittaisiin, että yksityisraiteen haltijan tulee huomioida turvallisuuden hallintajärjestelmässään myös ne toimijat, jotka, olematta yksityisraiteen haltijoita tai rautatieliikenteen harjoittajia, liikuttavat kalustoyksiköitä sen rataverkolla tai sen osalla silloin, kun ko. alue on suljettuna. Lisäksi yksityisraiteen haltijan tulee tarvittaessa kuvata turvallisuuden hallintajärjestelmässään menettelyt rataverkon tai sen osan sulkemiseksi ja avaamiseksi.

Määräyksen aikataulu/voimaantulo

Määräyksen on tarkoitus tulla voimaan 1.2.2021 yhtä aikaa raideliikennelain muutoksen kanssa.

Määräyksestä viestiminen

Määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopankissa ja Liikenne- ja viestintäviraston raideliikennemääräyskokoelmassa. Määräyksestä tiedotetaan viraston kotisivuilla.